

Rasspecifik avelsstrategi för Welsh Springer Spaniel

Ingår i Svenska Kennelklubbens organisation

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Innehåll

1. Bakgrund	4
2. Generellt om welsh springer spaniel.....	4
2.1 Rasens historia.....	4
3. Allmänt om arbetet med avelsfrågor	5
3.1 WSSK:s övergripande avelsmål.....	5
3.2 WSSK:s arbete med avelsstrategin	5
3.3 Inriktning vid revideringen	6
4. Strategisk inriktning	6
1.2 De strategiska målen.....	7
5. Rasens population/avelsstruktur	7
5.1 Inledning	7
5.2 Population	8
5.3 Avelsbredd.....	9
5.4 Mål.....	11
6. Hälsa.....	11
6.1 Inledning.....	11
6.2 Ögon	12
6.3 Höftleder 2016 – 2021.....	13
6.4 Hälsa i övrigt	14
7. Mentalitet och funktion	15
7.1 Inledning.....	15
7.2 Analys	16
7.3 Mål.....	17
8. Exteriör	17
8.1 Inledning.....	17
8.2 Analys	18
8.3 Mål.....	19
9. Uppföljningsplan	19
9.1 Nu gällande "Uppföljningsplan – Avel"	19
9.2 Övrig uppföljning	19

10. Utvärdering	19
Bilaga 1 - Hälsa	20
Ögon – resultat	20
Höfter – resultat	21
Bilaga 2 - Funktion	22
Jaktprov	22
Jaktprov 2021	22
Jaktprov 2020	22
Jaktprov 2019	22

Monica Schultz har gjort samtliga illustrationer i detta dokument – utom den ovan som Göran Schultz har gjort.

1. Bakgrund

Svenska Kennelklubbens (SKK) fullmäktige beslutade år 2001 att det för varje godkänd ras i Sverige ska finnas en rasspecifik avelstrategi - RAS. Ansvaret för detta arbete har SKK:s specialklubbar. Svenska Spaniel och Retrieverklubben (SSRK) har ansvaret för welsh springer spaniel. SSRK har i sin tur delegerat ansvaret till Welsh Springer Spanielklubben (WSSK).

Den rasspecifika avelsstrategin ska revideras vart femte år.

2. Generellt om welsh springer spaniel

2.1 Rasens historia

1.1.1 Storbritannien

Welsh springer spaniel är av mycket gammalt ursprung. Rödvita spaniels har funnits i Wales sedan många hundra år. Redan på 1300-talet finns dessa omnämnda i skrifterna. Hundarna användes huvudsakligen till jakt och man kan konstatera att rasen typmässigt är tämligen oförändrad. Den godkändes som separat ras av kennelklubben i Storbritannien år 1902, då rasen också fick sitt nuvarande namn.

Efter första världskriget bildades the Welsh Springer Spaniel Club (WSSC) i Storbritannien och erkändes av the Kennel Club 1923. Samma år anordnades det första jaktprovet.

Under andra världskriget upphörde alla aktiviteter i WSSC och först i november 1946 återupptogs jaktproven. Under 50- och 60-talen minskade intresset för jaktprov samtidigt som intresset för utställning ökade. Rasen expanderade kraftigt under 70- och 80-talen för att sedan plana ut. Rasen har dock fortfarande en förhållandevis begränsad numerär.

2.1.2 Sverige

Rasen kom till Sverige 1963 och 1965 föddes den första kullen. Rasens egenskaper, som kommer från den tidigare jaktliga inriktningen, har gjort att den har blivit en allsidigt

arbetande hund och en uppskattad sällskapshund. 1980 bildades Welsh Springer Spanielklubben (WSSK). Rasen fick vartefter en stabil population där det årligen föddes runt 400 valpar i Sverige. På senare år har det fötts kring 600 valpar per år.

3. Allmänt om arbetet med avelsfrågor

3.1 WSSK:s övergripande avelsmål

Welsh Springer Spanielklubben (WSSK) har till mål att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda rasrena hundar, samt bevara och utveckla rasens specifika egenskaper och verka för praktiskt bruk av dessa. Aveln ska vara målinriktad, långsiktig och hållbar.

WSSK vill uppmuntra till avel av exteriört goda och välbalanserade hundar som är byggda för rörlighet, uthållighet och jakt i enlighet med rasens standard. Med exteriört goda hundar menas typmässigt goda hundar. Begreppet typ avser summan av de detaljer som tillsammans utgör rasen welsh springer spaniel och som klart skiljer den från varje annan ras.

3.2 WSSK:s arbete med avelsstrategin

Ansvaret för att ta fram ett förslag till en reviderad strategi har åvilat Avels- och uppfödarkommittén som har utsett en arbetsgrupp för det praktiska arbetet.

Hittillsvarande avelsstrategi saknade uppföljningsplan och någon löpande uppföljning av strategin inte heller skett. Arbetet inleddes därför med uppföljning av hälsoläget i rasen genom en enkät och en uppföljning av klubbens arbete med strategin. Detta, tillsammans med en enkät till uppfödarna med frågor om deras nytta av RAS etc., utgjorde grunden för genomförd utvärdering av RAS. Utvärderingen behandlades i styrelsen som gjorde medskicket att arbetet med revidering av RAS ska utgå från resultatet av utvärderingen. Utvärderingen har delats med SSRK som inte har lämnat några synpunkter. Utvärderingen finns publicerad på WSSK:s hemsida.

Därutöver är Avels- och uppfödarkommitténs uppföljningar som redovisas i de årliga avelsrapporterna ett viktigt underlag. Styrelsen har 2021 beslutat om en *uppföljningsplan* för kommittén som innebär krav på en bredare och djupare uppföljning av avelsfrågor än tidigare. Uppföljningsplanen finns publicerad på WSSK:s hemsida. Avelsrapporten för 2021 innehåller uppföljning i enlighet med planen.

Förslaget till reviderad RAS har varit på remiss bland medlemmarna. Samtliga inkomna remissyttranden har tillstyrkt förslaget i sin helhet.

Denna reviderade RAS har beslutats av styrelsen den 30 september 2022.

3.3 Inriktning vid revideringen

I utvärderingen av RAS framkommer att inte mycket skett med direkt koppling till RAS. Det är inte så konstigt utifrån mängden av mål utan inbördes prioritering. Om allt är lika viktigt blir inget viktigt. Därmed inte sagt att vi inte har arbetat med åtgärder på de områden som ingår i RAS. RAS-dokumentet har dock inte kommit till synlig användning.

En *strategi* innefattar att prioritera. Annars är det ingen strategi. I allt måste man prioritera – såvida man inte har obegränsade resurser. Det är alltså nödvändigt att ha ett begränsat antal strategiska mål som vi också har förmåga att arbeta aktivt med och löpande följa upp. Därigenom kan RAS-dokumentet bli ett levande dokument och förutsättningar ges att inför nästa revidering utvärdera hur framgångsrik vår strategi varit. Prioriteringarna görs lämpligen genom en uppdelning i *strategiska mål*, alltså de viktigaste målen, och *övriga mål*. Åtgärder av någon dignitet kopplas till de strategiska målen. För övriga mål kan det räcka att följa utvecklingen via statistik etc. Därutöver finns ibland behov av att ange ett *observandum*; dvs. där vi inte formulerar något mål alls men ändå vill påtala något att vara uppmärksamma på för framtiden.

En strategi ska också innehålla en plan för uppföljning. En sådan påminner oss löpande om vad vi har att göra. Utifrån det ovan sagda behöver inte varje område ha något strategiskt mål och något område kan ha flera sådana mål.

Strategin behandlar fyra områden.

- Population och avelsstruktur
- Hälsa
- Mentalitet och funktion
- Exteriör

4. Strategisk inriktning

God hälsa och mentalitet är grundläggande för varje hunds funktion. Den genomförda uppfödarenkäten resulterade också i att fokus bör vara på dessa områden. Svarefrekvensen var dock låg. En förutsättning för att bibehålla och förbättra hälsa och mentalitet samt funktion i övrigt är en långsiktig avel med fokus på avelsbredd och låg inavelsgrad.

För den kommande femårsperioden gäller det att välja ett fåtal strategiska mål som är möjliga, om än kanske svåra, att nå. När det gäller ärftliga sjukdomar är devisen att det är enklare att stämma i bäcken än i ån. Därför ligger inriktningen på en allvarlig sjukdom som visserligen inte drabbar så många welsh springer spaniels men där det finns indikationer på att förekomsten ökar.

När det gäller mentalitet och funktion finns initialt behov av kartläggning av nuläget som underlag för utvecklingsarbetet och som ger förutsättningar för återkommande uppföljning. Strategin för nu blir därför främst att ta fram sådant underlag.

1.2 De strategiska målen

1.2.1 Population och avelsstruktur

Det är av strategisk vikt att vi förmår att utnyttja den kraftiga ökningen av antalet födda hundar så att avelsbasen breddas utan att avkall görs på kvaliteten hos avelsdjuren. Det är här angeläget att antalet hanhundar som används ökar så att skillnaden mellan antalet använda hanar och tikar minskar. En breddad avelsbas motverkar inavelsökningen. Det strategiska målet är

- *att en bredare avelsbas av god kvalitet används i aveln och att inavelsökningen hålls gott och väl under 2 %.*

1.2.2 Hälsa

Det övergripande strategiska målet är att

- *bibehålla en god generell hälsostatus*

Glaukom är en mycket allvarlig ögonsjukdom. Det finns indikationer på att förekomsten ökar inom rasen. Tidiga åtgärder bedöms vara den viktigaste framgångsfaktorn. Därför är det specifika strategiska målet att

- *minska förekomsten av glaukom*

1.2.3 Mentalitet och funktion

Welshen är en populär hundras vars mentalitet får antas tilltala många. Men det som helt ovetenskapligt har kunnat noteras genom iakttagelser på utställningar, inlägg på sociala medier etc. är *förekomsten* av welshar som är överdrivet blyga, är rädda i ovana situationer, inte är naturligt följsamma, är stressade och överaktiva etc.

Det strategiska målet är

- *welshar som är arbetsvilliga och ivriga i olika aktiviteter men inte stressade*
- *welshar som är följsamma och lättlärd*
- *welshar som inte har lätt för att bli rädda i olika situationer*

1.2.4 Exteriör

Här har vi valt att inte ha något strategiskt mål; dvs. området har inte getts en sådan prioritet.

5. Rasens population/avelstruktur

5.1 Inledning

Rasen har god fortplantningsförmåga och får relativt stora kullar. Populationen ökar. Rasen präglas inte av några påtagliga inavelsproblem.

Statistik och uträkningar i detta avsnitt utgår från siffror hämtade från SKK Avelsdata.

5.2 Population

5.2.1 Registreringar inklusive importen de senaste fem åren

	2017	2018	2019	2020	2021
Tikar (varav importen)	223 (3)	247 (3)	224 (2)	304 (3)	312 (3)
Hanar (varav importen)	233 (4)	221 (4)	269 (3)	305 (2)	306 (3)
Totalt	456 (7)	468 (7)	493 (5)	609 (5)	618 (5)

Kommentar - En stadig ökning övergår 2020 – 2021 i en kraftig ökning av antalet här födda och registrerade hundar.

5.2.2 Registreringar inklusive importen de senaste fem åren

	2017	2018	2019	2020	2021
Antal kullar	68	77	80	105	98
Antal registrerade	456	468	493	609	618
Gensnittlig kullstorlek	6,7	6,1	6,2	5,8	6,3

Kommentar - Gensnittlig kullstorlek håller sig som vanligt runt 6.

5.2.3 Analys

Den kraftiga ökningen av antalet födda valpar kan från avelssynpunkt vara bra eller dåligt. Kan vara bra om vi har breddat aveln. Kan vara dåligt om vi har använt sämre avelsdjur än tidigare. För det fall vi använt sämre avelsdjur behöver det inte påverka vår avel framåt om produktionen av valpar återgår till mer normala siffror. I det läget lär vi inte fortsatt använda sämre avelsdjur utan kan plocka russen ur kakan. Så ur ren avelssynvinkel behöver ökningen inte vara något negativt utan snarare då positivt.

Det är positivt att welsharna får ganska stora kullar i förhållande till sin storlek. Det bidrar till att valpningarna oftast är okomplicerade. Data om fortplantningssvårigheter saknas men det finns inga indikationer på att detta skulle vara något problemområde.

5.3 Avelsbredd

5.3.1 Rasens genomsnittliga inavelsökning de senaste fem åren

Inavelsökningen i rasen över fem generationer, 1998–2021

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
4,3	3,5	2,7	2,2	1,9	2,5	1,9	1,9	2,0	1,5
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1,3	1,6	1,7	2,0	1,1	1,9	1,4	1,2	1,6	1,7
2018	2019	2020	2021						
1,6	1,8	2,1	1,9						

I sammanhanget finns skäl att påminna om den generella rekommendationen att undvika parningar som ger en högre inavelsökning än 6,25%. Under senaste femårsperioden har inavelsgraden varit högre i 3 – 4 kullar årligen men med en topp om 7 kullar år 2020 för att sedan dippa till 0 år 2021.

Kommentar - Under åren 1998 – 2000 var inavelsökningen ganska hög. Sedan dess har ökningstakten avtagit och inavelsökningen har hållit sig under SKK:s rekommendation om högst 2,5 procent.

5.3.2 Antal hanar och tikar som använts i aveln samt uträknad kvot

Under 2021 har det fötts 98 kullar. I aveln har använts 94 tikar och 59 hanar. Det ger en kvot på 0,63. Året innan var kvoten också 0,63 och året dessförinnan 0,61. Om lika många hanar som tikar används blir kvoten 1. Det är eftersträvänsvärt med en hög kvot. Jämförelsetal:

90-talet: genomsnitt 0,72

00-talet: genomsnitt 0,69

10-talet: genomsnitt 0,68

Kommentar

Kvoten har således varit svagt sjunkande under de senaste decennierna. Enskilda dippar har förekommit tidigare så det är för tidigt att tala om minskningen 2019 – 2021 som ett hot mot avelsbredden.

5.3.3 Hanhundsanvändning

2021

Under året registrerades 98 kullar (enligt SKK Avelsdata var det 99 men där finns nog en felregistrering). 2 hanar har haft sex kullar vardera, 2 hanar har haft fem kullar, 1 hane har haft fyra kullar, 7 hanar har haft tre kullar vardera och 11 hanar har haft två kullar vardera. 32 hanar har haft varsin kull. De tre hanar som lämnat flest valpar under 2021 är fäder till 18 % av valparna under året.

2017 – 2021

Under perioden registrerades 429 kullar. Fem hanar har haft 11–17 kullar vardera, fem hanar har haft 7–10 kullar vardera och trettiotre hanar har haft 4–6 kullar vardera. De fem hanar med 11–17 kullar var fäder till 15,5 % av de registrerade valparna under perioden. De tre hanar som lämnat flest valpar under perioden är fäder till 11 % av valparna.

För att en enskild hanhund inte ska få för stort inflytande på rasens genpool rekommenderas att han maximalt bli far till två procent av valparna i sin generation. Antal avkommor bör alltså ställas i relation till antal registrerade valpar. Med nuvarande årliga registreringssiffror runt 600 valpar ger detta vid handen att ingen hanhund bör bli far till mer än 60 valpar. Under perioden 2017 – 2021 var det 11 hanar som hade fler avkommor än så. Av dessa hade tre fler än 100 avkommor. Om vi beaktar att registreringssiffrorna 2017 – 2019 understeg 600 så borde det rekommenderade taket ha legat på 53 avkommor.

5.3.4 Analys

Under femårsperioden har ett tiotal hanar varit alltför dominanta i aveln. Trenden har fortsatt under 2021 med tre hanar som dominerat mer än önskvärt. Inavelsgraden har också legat något högre 2020 – 2021 och hanhundskvoten har sjunkit. Det låg i farans riktning under pandemin att avelsbredden på hanhundssidan skulle minska pga. de begränsade möjligheterna att meritera hundarna och att alls träffa nya hanar att beagestras av. Det är angeläget att fler hanar blir meriterade samt höftledsröntgade och ögonundersökta så att utbudet av tillgängliga avelshanar kan öka. En viktig faktor är också hur hanarna, och för den delen även tikarna, är besläktade med varandra. Det kan noteras att de 11 hanar som har fler än 60 avkommor under den senaste femårsperioden inte är nära besläktade med varandra. På tiksidan bör man kunna påstå att avelsbredden har ökat i och med det ökade antalet valpkullar.

Sammantaget innebär dock den stora ökningen av antalet valpar och antalet föräldrakombinationer att det finns stora möjligheter att bredda aveln framöver. Om vi tar vara på detta.

På den negativa sidan finns att hundar i ökad utsträckning kastreras. Det finns ingen kartläggning av detta specifikt för welsh springer spaniel men man kan anta att utvecklingen i vår ras inte skiljer sig avsevärt från den allmänna tendensen. Denna omständighet innebär en minskning av den möjliga avelsbredden.

5.4 Mål

5.4.1 Strategiskt mål

Det är av strategisk vikt att vi förmår att utnyttja den kraftiga ökningen av antalet födda hundar så att avelsbasen breddas utan att göra avkall på kvaliteten hos avelsdjuren. Det är här angeläget att antalet hanhundar som används ökar så att skillnaden mellan antalet använda hanar och tikar minskar. En breddad avelsbas motverkar inavelsökningen.

- Målet är att en bredare avelsbas av god kvalitet används i aveln och att inavelsökningen hålls gott och väl under 2 %.

Strategi/åtgärder

- årlig uppföljning
- årlig analys utifrån en sammanvägning av relevanta delar i uppföljningen
- årlig kommunikation med uppfödarna och ägare av avelshanar kring resultat av uppföljningarna och gjord analys
- verka för att fler hanar används i avel och att enskilda hanar inte överanvänds
- motverka slentrianmässig kastration
- utvärdering senast inför nästa revidering av RAS

5.4.2 Övriga mål

Den genomsnittliga kullstorleken är ytterligare en variabel att beakta vid bedömningen av läget i rasen när det gäller inavel. Minskande kullstorlekar kan tyda på att inavelsgraden är osund även om den håller sig inom de ramar vi satt som mål.

- Målet är att bibehålla rasens goda fortplantningsförmåga och att den genomsnittliga kullstorleken inte minskar sett över lång tid.

Åtgärder

- följa utvecklingen genom årlig uppföljning

6. Hälsa

6.1 Inledning

Welsh springer spanieln betraktas generellt som en frisk ras utan några rasspecifika sjukdomar. De sjukdomar och defekter som förekommer är de som drabbar hundpopulationen som helhet.

En hälsoenkät har genomförts av WSSK under 2021. De flesta som svarat på denna enkät anser att hundens allmäntillstånd är gott och att hunden inte har eller har haft några sjukdomar. Det bekräftar att welsh springer spanieln är en förhållandevis frisk ras. Hälsoproblem återfinns främst när det gäller öron, klåda, hud, och ögon samt livmoderinflammation. Svarsfrekvensen

var dock låg – strax under 8 %. Statistik från försäkringsbolagen bekräftar dock dessa problemområden

Om inte annat anges är alla data nedan hämtad från SKK Avelsdata.

6.2 Ögon

6.2.1 Ögonlysning 2016 – 2021

Av 864 undersökta var 574 utan anmärkning. De mest frekventa anmärkningarna var 76 fall av *PPM iris-iris* varav nästan alla var lindriga och 67 fall av *distichiasis*. Det registrerades 4 fall av glaukom.

Kommentar

Registreringarna av *distichiasis* anger inte allvarsgraden. Här återfinns allt från helt besvärsfria ögon till fall som kräver veterinärt ingrepp.

Vissa åkommor som finns med i ögonprotokollet diagnostiseras oftare i andra sammanhang än ögonlysning och finns då inte med bland de registrerade resultaten. Det gäller t.ex. *entropion* och *glaukom*. Försäkringsstatistiken indikerar att *glaukom* är en diagnos som ökar.

Mer siffror finns i **bilaga 1**.

6.2.3 Gonioskopiundersökta/PLD 2016 – 2021

Antal undersökta var 256. Av dessa hade 37 % någon anmärkning. 10 % hade den allvarligaste anmärkningen.

Kommentar

Antalet undersökta är litet och medger inte djupare analys. Andelen med anmärkning får dock anses vara hög.

Mer siffror finns i **bilaga 1**.

6.2.4 Analys

De registrerade ögon diagnoserna blandar stort och smått. Somligt är mycket allvarliga åkommor medan annat inte påverkar den enskilda hunden på iakttagbart vis. *PPM iris-iris lindrig* och *distichiasis* är de vanligaste diagnoserna. Den förstnämnda lär inte påverka hunden. Den sistnämnda kräver i vissa fall operation men i andra fall är hunden besvärsfri. *Katarakt*, *partiell cortex*, *främre Y-söm* anses inte påverka synen märkbart. Övriga diagnoser är fåtaliga. Det finns dock skäl att vara uppmärksam på allvarligare diagnoser, som t.ex. *glaukom* och *entropion*, som oftast upptäcks i andra sammanhang än officiell ögonlysning.

När det gäller gonioskopiundersökning av PLD saknas klarläggande forskningsresultat rörande såväl ärftlighet som korrelation/orsakssamband i förhållande till utvecklande av glaukom. Såvitt vi har inhämtat från ögonveterinärer innebär de gravare anmärkningarna att det finns en ökad *risk* för att utveckla glaukom samt att det finns ärftliga komponenter bakom anmärkningarna. De allvarligare anmärkningarna får anses innebära att en missbildning av ögat föreligger. Åtgärdsnivån måste dock vara avhängig tillgången på veterinärer som gör dessa undersökningar i olika delar av landet.

6.2.5 Mål med strategi/åtgärder

Strategiskt mål

Glaukom är en mycket allvarlig ögonsjukdom. Det finns indikationer på att förekomsten ökar inom rasen. Tidiga åtgärder bedöms vara den viktigaste framgångsfaktorn.

- Målet är att minska förekomsten av glaukom

Strategi/åtgärder

- Kartlägga förekomsten
  - Uppmuntra till gonioskopering av avelsdjuren
  - Uppdatera vår Ögonpolicy när det gäller risknivåer avseende resultat av gonioskopiundersökningar
  - Diskussion på uppfödarkonferens om vilka andra verktyg som står finns
- Dessa åtgärder ska vidtas under 2022 - 2023.

Övriga mål

- Minska förekomsten av distichiasis
- Behålla en låg förekomst av andra mer allvarliga ögon diagnoser

Åtgärder

- Redovisa resultaten av ögonundersökningar i Welsh Nytt
- Uppdatera vår Ögonpolicy
- Årlig uppföljning

Observandum

Förekomsten av entropion kan finnas skäl att ta upp på uppfödarkonferens framöver.

6.3 Höftleder 2016 – 2021

6.3.1 Inledning

Welsh springer spaniel har hälsoprogram nivå 2 för HD, d.v.s. krav på känd HD-status hos föräldradjuren för registrering av avkomma.

Andel med anmärkning (dvs. C, D eller E) respektive år:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel med lindrig anmärkning (C)	16%	22%	21%	19%	18%	19%
Andel med grav anmärkning (D eller E)	6%	13%	4%	9%	3%	7%

Andelen röntgade i förhållande till antalet registrerade valpar per år varierar mellan 34 % och 42 % med ett snitt på 38 %. Sett över lång tid brukar andelen med anmärkning ligga mellan 20 och 30 %. Mer siffror finns i **bilaga 1**.

6.3.2 Analys

SKK:s avelskommitté har i ett generellt policyuttalande uttryckt en restriktiv hållning till att använda C-hundar i avel. I uttalandet sägs dock att det i enstaka fall kan vara motiverat att använda hund i avel med HD-resultat sämre än grad B, med hänsyn till andra viktiga egenskaper och/eller populationens långsiktiga utveckling avseende genetisk variation. I princip alla welshar som använts i avel är röntgade utan anmärkning. Det finns god tillgång till tänkbara avelsdjur från olika linjer som är röntgade utan anmärkning. Det blir därmed i vår ras främst fråga om att i enstaka fall använda en hund med grad C av hänsyn till andra viktiga egenskaper och då främst egenskaper kopplade till mentalitet och funktion. Ett sådant val kräver gedigna kunskaper hos uppfödaren och noggrann uppföljning. Det kan därmed inte legitimeras av WSSK genom tillgång till valphänvisningen.

Andelen av alla hundar som röntgas är tillräckligt stor för att möjliggöra utvärdering av insatserna på området som pågått sedan början på 1980-talet. Resultaten är dock likartade de senaste 20 åren. Det kan vara dags att börja diskutera ett omtag i frågan. Såvitt kan utläsas av hälsoenkäten är klinisk påverkan pga. höftledsdysplasi sällan förekommande i rasen.

6.3.3 Mål med strategi/åtgärder

Strategiskt mål

Inget.

Övriga mål

- *Minska de grava anmärkningarna så att de inte något år överstiger 4 %*
- *Att andelen med anmärkning håller sig under 25 %*

Åtgärder

- *Redovisa resultat från röntgen i Welsh Nytt*
- *Diskutera ett eventuellt omtag i frågan på uppfödarkonferenser*
- *Årlig uppföljning*

6.4 Hälsa i övrigt

6.4.1 Inledning

Enligt hälsoenkäten som genomförts av WSSK under 2021 anser de flesta att hundens allmäntillstånd är gott och att hunden inte har eller har haft några sjukdomar. Det bekräftar att welsh springer spanieln är en förhållandevis frisk ras. Hälsoproblem återfinns främst när det gäller öron, klåda, hud, och ögon samt livmoderinflemmation. Av försäkringsbolagens statistik framkommer några andra problemområden. Det gäller problem med rörelseapparaten, tumörsjukdomar och epilepsi. De två förstnämnda är alltför breda diagnostyper för att vi i nuläget ska kunna vidta åtgärder som gör skillnad. Den sistnämnda har vi valt att inte prioritera nu. Vi nöjer oss med att fortlöpande följa utvecklingen.

På den negativa sidan finns även att hundar i ökad utsträckning kastreras. Det finns ingen kartläggning av detta specifikt för welsh springer spaniel men man kan anta att utvecklingen i vår ras inte skiljer sig avsevärt från den allmänna tendensen. Kastrering förordas av många veterinärer för att förebygga hälso- och beteendeproblem. En *rastypisk* welsh springer spaniel har inte beteendeproblem kopplade till könsdriften. När det gäller hälsoaspekter i övrigt kan

konstateras att kastrerade hundar oftare drabbas av inkontinens samt övervikt och de följdverkningar sådan har på hälsan. När det gäller welsh springer spaniel specifikt så drabbas de av förändrad pälskvalitet. Pälsen blir inte bara ful till struktur och färg. Den blir också mindre lättskött, tovar sig och torkar inte snabbt vilket medför risk för hudproblem.

6.4.2 Analys

Som redan framgår av dispositionen av avsnitt 5. *Hälsa* här i detta dokument tenderar mycket fokus att hamna på det som är föremål för särskild undersökning med åtföljande central registrering. Det är ju så mycket enklare att söka i gatlyktans sken än i mörkare delar av omgivningen. De hälsoenkäter vi gjort under åren har haft ganska låg svarsfrekvens om än i paritet med vad som kan förväntas. Försäkringsbolagens statistik kan ge visst underlag men den har ett annat grundsyfte än att ge ledning i avelsarbetet. Sammantaget ges dock indikationer på att hud- och öronåkommor kan vara ett problemområde. Vidare finns skäl att diskutera åtgärder för att hindra fortsatt ökning av kastrationsfrekvensen. Det som utmärker en welsh springer spaniel är, förutom det vackra huvudet, den härliga, lättskötta pälsen med sina vackra färger. Om valpspekulanter tänker sig att ta bort inte bara könsdriften utan också den vackra pälsen så bör man kanske rekommendera dem en annan ras.

6.4.3 Mål

Strategiskt mål

- *Bibehålla en god generell hälsostatus*

Observandum

- *Förekomsten av hud- och öronåkommor*
- *Förekomsten av kastration*

Åtgärder

- *Kommunicera senaste hälsoenkäten på uppfödarkonferens*
- *Genomföra en hälsoenkät inför nästa revidering av RAS*
- *Sprida kunskap om de negativa effekterna av kastrering*
- *Följa och beakta försäkringsbolagens statistik*

7. Mentalitet och funktion

7.1 Inledning

"Welsh springer spaniel är vänlig, gladlynt och mycket aktiv, aldrig aggressiv eller nervös". Det är allt som sägs i rasstandarden när det gäller mentalitet och karaktär. För en djupare förståelse av vilka egenskaper som är eftersträvansvärda krävs en historisk tillbakablick. Till att börja med hör welshen till Rasgrupp 8 Stötande och apportrande hundar och vattenhundar; dvs. det är en jakthundras. På Svenska kennelklubbens hemsida beskrivs welshen så här:

"Rasen blev erkänd 1902 och kommer från en typ av röda och vita spanielhundar som var vanliga i Wales. Den kom till Sverige under 1960-talet och har sedan dess stadigt och i lagom takt etablerat sig i Sverige. ... Historiskt är rasen en stötande och apportrande hund. I dag får man anse den vara en sportig, allsidig hund. Den lämpar sig väl som viltspårshund, då den har en god spårningsförmåga likaväl

som den med rätt träning kan bli en duktig agilityhund. Den kräver en hel del motion, och vill ha meningsfulla, stimulerande uppgifter att utföra”.

De önskvärda mentala egenskaperna hos en stötande och apportrande hund som welsh springer spanieln kan sammanfattas så här:

- Vänlig, gladlynt och mycket aktiv, aldrig aggressiv eller nervös (enligt standarden).
- Mycket aktiv - vilket bör tolkas som arbetsvillig och ivrig att genomföra olika aktiviteter.
- Följsam – vill hålla nära kontakt med sin förare och inte ge sig i väg längre sträckor på egen hand.
- Lättdresserad – för såväl vardagslydnad som speciella aktiviteter.
- Skottfast – inte rädd för skott.
- Kunna vara stilla och tyst i uppflog och skott – översatt till andra aktiviteter ska hunden kunna vara stilla och tyst i avvaktan på att den ska göra en insats medan t.ex. andra hundar gör sin insats.
- Kunna vara ensam och lugnt invänta att ägaren återvänder.
- Gilla att bära på saker men aldrig försvara dem.
- Inte ha lätt för att bli rädd för saker och ting.

Welshen är en populär hundras vars mentalitet får antas tilltala många. Men det som helt ovetenskapligt har kunnat noteras genom iakttagelser på utställningar, inlägg på sociala medier etc. är *förekomsten* av welshar som:

- Är överdrivet blyga
- Är rädda i ovana situationer
- Inte är naturligt följsamma
- Är stressade och överaktiva
- Har svårt att koppla av
- Har svårt att vara ensamma

Endast ett mindre antal welshar deltar på jaktprov. Här bör man ha i åtanke att welshen inte bör jämföras med de verkliga specialisterna inom andra spanielraser som enkom avlas för denna speciella jakt. Man kan anta att walesarna ursprungligen hade ett vidare användningsområde för sina spaniels än vad som var fallet i England. I Sverige gillas welshen av jägare som vill ha en eftersökshund som även duger till lite annan jakt av olika karaktär. Mer om deltagande och resultat från jaktprov finns i **bilaga 2**.

Långt fler welshar deltar på viltspårprov och ofta med stora framgångar. Welshen är ofta spårnoga och lämpar sig därför väl för dessa prov.

Ett mindre antal welshar genomför Beteende- och personlighetsbeskrivning Hund (BPH).

7.2 Analys

Detta är det svåraste avsnittet att analysera. Alltför få hundar deltar på jaktprov och tester för att sådana resultat ska få någon betydelse i avelsarbetet. När det gäller det fåtal som deltar så är det svårt att bedöma om den avgörande faktorn för framgång varit ägarens ihärdiga arbete eller hundens anlag.

När det gäller mentalitet i allmänhet är det också svårt att veta vad som bottnar i anlag och vad som mer beror på hur många hundar lever numera. Hur ska deras naturliga följsamhet aktiveras om de inte får vara mycket lösa som valp och unghund?

7.3 Mål

7.3.1 Strategiskt mål

- Våra welshar är arbetsvilliga och ivriga i olika aktiviteter men inte stressade
- Våra welshar är följsamma och lättlärd
- Våra welshar har inte lätt för att bli rädda i olika situationer

7.3.2 Övriga mål

- Våra welshars jaktliga egenskaper fortsätter utvärderas

7.3.3 Åtgärder

- Kartläggning av mentalitet. Genomförd enkätundersökning av SLU-student i samarbete med WSSK ska kompletteras med en intervjuundersökning i vår egen regi.
- Diskussion på uppfödarkonferens om resultatet från kartläggningen som underlag för åtgärder samt om eventuellt genomförande av BPH i klubbens regi med subventionerat pris och omhändertagande av resultaten i protokollen för ledning i avelsarbetet.
- Följa utvecklingen av funktionstest för spaniel med målsättningen att den skall kunna börja användas för utvärdering av rasens funktionella egenskaper.

8. Exteriör

8.1 Inledning

Enligt standarden är welsh springer spaniel "en symmetrisk, kompakt, stark, aldrig högbent hund, tydligt byggd för uthållighet och hårt arbete. Rörelserna är snabba och livliga med stor energi och gott påskjut". Den welsh springer spaniel vi sett växa fram i Sverige under 60 år har i stort sett behållit sin typ och skiljer sig inte särskilt mycket exteriört från de hundar vi fick in från Storbritannien i början av 60-talet.

Dagens welsh springer spaniels får dock generellt anses vara något bättre konstruerade som hundar betraktade än de vi födde upp under de första årtiondena. Bredden har blivit bättre men den tidens topphundar mäter sig väl med dagens bästa hundar. På senare tid har man kunnat se ett stort antal welsh springer spaniels av mycket hög kvalitet i utställningsringarna.

På den negativa sidan finns förekomsten av alltför mycket päls, pälskvalitet som tovar sig samt pälskvalitet som inte är självrengörande och torkar fort. Någon kartläggning har inte gjorts på detta område men det finns ändå skäl att vara observanta. En funktionell päls är viktig för en arbetande hund/jakthund som welsh springer spaniel.

Enligt standarden ska pälsen *”vara rak eller slät, silkeslen och tät, aldrig sträv eller vågig. En lockig päls är absolut inte önskvärd. På frambenen liksom på bakbenen ovanför hasen skall det finnas måttliga behäng, öron och svans skall ha lätta behäng”*.

8.2 Analys

Från avelssynpunkt är det angeläget att främja typskillnader inom populationen – dessa är ett tecken på genetisk variation. Ideal welshen finns inte och kommer inte att finnas, men de skilda typerna kan närma sig idealet - fast från olika håll. Därmed inte sagt att varje uppfödare måste sträva efter olika typer i just sin avel. Man kan gott satsa på den typ man föredrar och med gillande se andra uppfödare göra ett annorlunda val som man själv vartefter kommer att ha nytta av.

8.3 Mål

Strategiskt mål

Inget.

Övriga mål

- *Bibehålla typskillnader och den höga exteriöra kvaliteten*

Observandum

- *Vara observanta på förekomsten av welshar med för mycket päls och/eller dålig pälskvalitet*

Åtgärder

- *Kunskapsspridning*
- *Diskussion på uppfödarkonferens*
- *Ta fram underlag till domarkonferenser rörande päls och nyttan av typskillnader*

9. Uppföljningsplan

9.1 Nu gällande "Uppföljningsplan – Avel"

Styrelsen beslutade 2021 om en uppföljningsplan för avel. Den ska genomföras årligen och omfattar stora delar av innehållet i RAS.

9.2 Övrig uppföljning

Styrelsen ska en gång per år göra en uppföljning av de åtgärder i övrigt som anges i RAS. Uppföljningen ska dokumenteras och biläggas styrelsens protokoll.

10. Utvärdering

Styrelsen ska utifrån dessa uppföljningar ta ställning till behov av tidig utvärdering av RAS. Utvärdering ska dock senast göras inför nästa revidering av RAS.

Bilaga 1 - Hälsa

Ögon – resultat

Ögonlysning 2021

Utan anmärkning: 109

Anmärkningar: *PPM iris-iris lindrig*: 19. *Distichiasis*: 13. *Katarakt partiell cortex främre Y-söm lindrig*: 3. *Glaukom*: 2. *Katarakt partiell cortex bakre lindrig, ärftlighet kan f.n. ej bedömas*: 1. *Retinopati, ärftlighet kan f.n. ej bedömas*: 1. *Övrig medfödd förändring i ögat*: 1. *Katarakt partiell cortex främre lindrig, ej ärftlig*: 1

Ögonlysning 2016 – 2021

Av 864 undersökta var 574 utan anmärkning. De mest frekventa anmärkningarna var 76 fall av *PPM iris-iris* varav nästan alla var lindriga och 67 fall av *distichiasis*. Det förekom 18 fall av *katarakt, partiell cortex, främre Y-söm, ärftlig*, där alla utom en var lindrig, samt ytterligare 10 sådana diagnoser med angivande av att ärftligheten f.n. inte kan bedömas alt. att den genetiska betydelsen är okänd. Ett stort antal övriga diagnoser rörande fåtaliga fall förekom. Det registrerades 4 fall av glaukom.

Gonioskopiundersökta 2021

PLD normal:	40
PLD < ½ :	6
PLD ½ - ¾ :	4
PLD ¾ - total, flödeshål:	9

Gonioskopiundersökta 2016 - 2021

Antal undersökta	256
PLD, normal	158
PLD < ½	35
PLD ½ - ¾	34
PLD ¾ - total, flödeshål	25

Höfter – resultat

Röntgade höftleder under perioden 2016-01-01 - 2021-12-31

Diagnos	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HD grad A	72 (39%)	54 (40%)	67 (33%)	50 (30%)	77 (37%)	82 (31%)
HD grad B	72 (39%)	64 (47%)	83 (42%)	70 (42%)	88 (42%)	113 (43%)
HD grad C	30 (16%)	30 (22%)	41 (21%)	32 (19%)	38 (18%)	49 (19%)
HD grad D	9 (5%)	16 (12%)	7 (3%)	11 (7%)	5 (2%)	17 (7%)
HD grad E	2 (1%)	1 (1%)	1 (1%)	3 (2%)	2 (1%)	0
Totalt antal undersökta	185	165	199	166	210	261
Antal registrerade hundar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	477	456	468	493	609	618

Bilaga 2 - Funktion

Jaktprov

Det är ett fåtal welshar som startar på jaktprov. Nedan anges antalet unika hundar per år och provform. Antalet starter är fler men bara ett resultat per hund är medräknat, och då det bästa, i respektive provform. Några hundar förekommer dock under flera år. Det intressanta från avelssynpunkt är antalet individer med goda resultat på jaktprov. Dessa är dock tyvärr alltför få för att kunna inverka på det generella avelsresultatet.

Jaktprov 2021

Nybörjarprov B

Fem unika hundar har startat. Samtliga godkända.

Nybörjarprov A

Fyra unika hundar har startat. Ingen godkänd.

Ordinarie vattenprov

Elva unika hundar har startat. Fem godkända och sex ej godkända.

Jaktprov 2020

Öppen klass

En hund har startat. Resultat 0.

Nybörjarprov B

Två unika hundar har startat. Ingen godkänd.

Nybörjarprov A

En hund har startat. Ej godkänd.

Ordinarie vattenprov

Sex unika hundar har startat. Ingen godkänd.

Jaktprov 2019

Nybörjarprov B

Fem unika hundar har startat. En godkänd och fyra ej godkända.

Nybörjarprov A

Sex unika hundar har startat. Tre godkända och tre ej godkända.

Ordinarie vattenprov

Femton unika hundar har startat. Fyra godkända och elva ej godkända.